

این فایل فقط برای مشاهده می باشد. برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

گزارش تخصصی آموزگار دبیر معاون مدیر :

بالا بردن کیفیت وضعیت تحصیلی دانش آموزان از طریق مدیریت مشاهده تلویزیون بوسیله اولیاء

www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

۲	چکیده
۳	نکات کلیدی :
۵	بیان مسئله
۵	توصیف وضعیت موجود
۶	اهداف گزارش تخصصی :
۶	هدف اصلی :
۶	اهداف جزئی
۶	مقایسه با شاخص (وضع مطلوب)
۷	جمع آوری اطلاعات
۷	پیشینه تحقیقات انجام شده
۸	یافته های تحقیق
۸	اضافه وزن
۹	بی نظمی در خواب
۹	مشکلات اخلاقی
۹	افت تحصیلی
۹	رفتارهای خشونت آمیز
۱۰	کم شدن بازی های گروهی
۱۰	خاموش کردن تلویزیون
۱۰	هرگز جلوی تلویزیون غذا نخورید
۱۰	انجام تکالیف مدرسه
۱۱	ارائه الگوی مناسب
۱۱	جمع کردن تلویزیون و رایانه برای مدت کوتاهی
۱۱	دیدن تلویزیون در حد معمول
۱۱	با بچه ها تلویزیون تماشا کنید
۱۲	- اثرات تماشای تلویزیون بر افت تحصیلی فرزندان
۱۲	رابطه تماشای تلویزیون و اختلالات یادگیری
۱۵	تجزیه و تحلیل داده ها
۱۶	راه حل های پیشنهادی
۱۸	ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)
۱۸	نقاط ضعف :
۱۹	نتیجه گیری
۲۱	پیشنهادات
۲۱	الف- پیشنهادات عملی:
۲۲	ب- پیشنهاد به محققان بعدی
۲۳	فهرست منابع

چکیده

در عصر حاضر هر روز ما شاهد تغییر و تحولاتی در سطح جهان هستیم که این تغییرات بر روی افراد آن جامعه اثر می گذارد.

افراد می خواهند به نوعی، از تغییر و تحول جهان خود آگاه شوند که در این راستا رسانه‌های گروهی می توانند به ما کمک بنمایند و از طریق این رسانه ها بسیاری از اطلاعات را بدست آوریم یکی از این دسته رسانه ها تلویزیون میباشد که هر روز بیشتر و بیشتر جای خود را در میان باز کرده است. کمتر خانه ای را شاهد هستیم که در آن تلویزیون نباشد و افراد خانواده از برنامه های آن استفاده نکنند.

در میان بینندگان و تماشاکنندگان تلویزیون فرزندان خانواده بیننده پر و پا قرص تلویزیون هستند تلویزیون می تواند اثرات بسیاری را بر روی دانش آموزان بگذارد که در بین دختران و پسران و همچنین سنین مختلف متفاوت است. اما چگونگی استفاده از این رسانه و کیفیت برنامه های تلویزیون می تواند موضوع مهمی باشد مسئولین سینما نیز در نظر دارند با بالا بردن کیفیت برنامه های خود اطلاعات مفید و مناسبی در گروههای سنی مختلف بر جای بگذارند، اما گاه با زیاده روی در تماشای این وسیله و استفاده نامطلوب، آثار منفی را بر جای می گذارد این آثار میتواند دانش آموزان را از انجام تکلیف و یا به موقع خوابیدن باز دارد و بچه ها نتوانند در دروس خود موفقیت حاصل کنند.

در این پژوهش که کنکاشی است پیرامون «تأثیر تماشای تلویزیون بر کیفیت تحصیلی دانش آموزان مقطع .. توسط اینجانب .. آموزشگاه ... شهرستان .. صورت پذیرفته است؛ سعی شده است واقعیات موجود، بدون تعصب و اظهار نظر شخصی مورد مذاقه قرار گیرد. و با ارائه راهکار های مناسب و مدیریت تماشای تلویزیون کیفیت تحصیلی دانش آموزان آموزشگاه بالا برود. باید اذعان نمود که کار مذکور خالی از اشکال نخواهد بود ولی حداقل توجهی است به این موضوع که میتوان مسائل را با برخورد علمی و پژوهشی مورد بررسی قرار داد.

نکات کلیدی:

دانش آموز - مدیریت مشاهده تلویزیون - وضعیت تحصیلی

www.asemankafinet.ir

مقدمه

در دهه ی ۱۹۵۰ وقتی که تلویزیون همه جا را گرفت ، بسیاری از مردم نگران شدند که مبادا جای کتاب و درس را بگیرد ، خانواده ها دیگر حرف نزنند و افراد، مصرف کننده ی منفعل برنامه های سرگرم کننده شوند و نتوانند خودشان موجبات سرگرمی خود را فراهم کنند . برخی از مفسران اجتماعی معتقدند که در حال حاضر وضع به همین منوال است ، بعضی دیگر معتقدند که تلویزیون تاثیر بسیار کمی داشته است.

اغلب خانواده ها به طور متوسط در شبانه روز حدود هفت ساعت تلویزیون تماشا می کنند . مطالعات در مورد تماشای تلویزیون توسط افراد سنین مختلف نشان می دهد که حتی نوزادان هم روزانه نیم ساعت در معرض تماشای تلویزیون قرار می گیرند . دانش آموزان به طور متوسط حدود چهار ساعت و نیم تلویزیون تماشا می کنند . البته این حد متوسط نشان دهنده ی تغییرات وسیعی نیست که عملاً در بین دانش آموزان مشاهده می شود.

بعضی از دانش آموزان در ایام تعطیل روزانه شش تا هشت ساعت تلویزیون تماشا می کنند . یک مطالعه بر روی دانش آموزان نشان داده است که یک سوم آنها ، روزانه ، چهار ساعت یا بیشتر تلویزیون تماشا می کنند و حدود ده درصد آن ها هیچ گاه تلویزیون نگاه نمی کنند .

سوال مهمی که در مورد اثرات آموزشی تلویزیون توجه صاحب نظران را به خود جلب کرده است ، که آیا اصولاً تماشای برنامه های تلویزیونی در محیط خانواده ، باعث خواهد شد که دانش آموزان در محیط مدرسه فعالیت های بهتری از خود نشان دهند؟

هر چند پیدا کردن جواب صحیح وقانع کننده برای این سوال مشکل به نظر می رسد ، با وجود این بررسی تحقیقات انجام شده نمی تواند وجود تلویزیون را به عنوان عاملی موثر در امر تحصیل و درس خواندن دانش آموزان اثبات کند . از طرف دیگر ، این مسئله هنوز معلوم نیست که وجود تلویزیون در محیط خانه باعث می شود دانش آموزان در مدرسه نمرات کمتری به دست آورند . البته معمولاً دانش آموزانی که در مدرسه نمرات بد به دست می آورند ، کسانی هستند که اوقات بسیاری از وقت آزاد خود را در منزل به تماشای تلویزیون اختصاص می دهند ، اما عکس این مسئله به هیچ وجه صادق نیست ، به عبارت دیگر ، تماشای مداوم و زیاد تلویزیون عامل اصلی به دست آوردن نمرات بد و وضع نامناسب تحصیلی نیست . بررسی رفتار

دانش آموزان در مقابل تلویزیون نشان داده است که معمولاً تماشای بیش از حد برنامه های تلویزیونی به وسیله ی دانش آموزان، حاکی از فشار یا ناکامی یا روابط نامناسب انسانی است. البته هیچ بعید نیست که همین عوامل در عین این که باعث توجه بیش از اندازه ی دانش آموزان به تلویزیون می شود، به وضع تحصیلی آن ها نیز در مدرسه لطمه بزند. در ضمن ممکن است دانش آموزی که با چنین وضعیتی روبه رو می شود واز جهت تحصیلی مشکلاتی برایش، پیش می آید، تحت تاثیر ناکامی و ناراحتی حاصله بیش از پیش، به دنیا ی شیرین و تخیلات واهام تلویزیون پناه می برد و اوقات بیشتری را صرف تماشای برنامه های هیجان انگیز کند.

بیان مسئله

تلویزیون به عنوان یکی از وسایلی است که تا به حال توانسته تعداد زیادی از افراد را به خود جلب نماید و اثرات مثبتی بر جای بگذارد اما به نظر می رسد در کنار آن مشکلاتی را هم ایجاد نموده است از قبیل (انجام دادن تکالیف در حین تماشای تلویزیون - تماشای مداوم تلویزیون - کم تحرکی - دیر خوابیدن) پس برآنیم تا این مسئله بررسی شود.

۱- برنامه زمانی دانش آموزان را به گونه ای تنظیم نمود که حتی المقدور ساعات اختصاص یافته مثل برنامه دانش آموزان را تماشا کنند و بقیه ساعات را به کارهای دیگر خود بپردازند.

۲- این تحقیق میتواند موجب کنجکاوی و روحیه جستجوگری و اجتماعی دانش آموزان را تقویت کند.

۳- از طریق این تحقیق می توان به آنها فهماند که بسیاری از اطلاعات را میتوان از طریق تلویزیون کسب کرد.

توصیف وضعیت موجود

اینجانب ... آموزشگاه .. مدت .. سال است که در آموزش و پرورش در حال خدمت می باشم . و هم اکنون در آموزشگاه فوق الذکر با .... نفر دانش آموز سر و کار دارم. با اینکه دانش آموزان این آموزشگاه از لحاظ سطح علمی و فرهنگی در جایگاه قابل قبولی قرار دارند. ولی در سال تحصیلی اخیر از همان ابتدای سال با مراجعات پی در پی والدین و شکایت و نارضایتی آنها از فرزندشان مبنی بر اینکه ساعت زیادی را در طول

روز به تماشای تلویزیون می پردازند به طوری که این مسئله باعث افت تحصیلی آنان شده است. و کیفیت آموزشی و سطح علمی آنان نیز پایین آمده است. بعد از صحبت با مدیر آموزشگاه و همچنین دبیران محترم آنان نیز گفته های والدین دانش آموزان را تصدیق کرده و بیان کردند که تماشای بیش از حد تلویزیون توانسته است. افت تحصیلی و کاهش رغبت دانش آموزان را به درس و مدرسه رغم بزند. بنا بر این بنده به عنوان معاون آموزشی مدرسه تصمیم گرفتم با مدیریت تماشای تلویزیون با همکاری اولیای دانش آموزان افزایش سطح علمی و تحصیلی را برای آنان رقم بزنم.

اهداف گزارش تخصصی :

هدف اصلی :

بالا بردن سطح کیفی آموزشی و یادگیری دانش آموز از طریق مدیریت مشاهده تلویزیون

اهداف جزئی

- ۱- عادت دادن و ملزم کردن دانش آموزان به دیدن برنامه های مخصوص خود
- ۲- بررسی و اثر برنامه های تلویزیون در بالا بردن سطح آموزش دانش آموزان
- ۳- بررسی و اثر برنامه های تلویزیون در پایین آوردن سطح آموزش دانش آموزان
- ۴- پرورش روحیه کنجکاوی و اجتماعی در دانش آموزان.
- ۵- بررسی مسائل و مشکلات دانش آموزان که در اثر تماشای مداوم تلویزیون ایجاد شده است از قبیل (کم تحرکی - دیر خوابیدن - بی دقتی در تکالیف)

مقایسه با شاخص (وضع مطلوب)

در مقایسه با وضع مطلوب دانش آموزان باید بیشتر برنامه های مخصوص به خود و مفید را مشاهده کنند و وضعیت درسی آنها بهبود یابد .

جمع آوری اطلاعات

در این پژوهش از روش توصیفی استفاده خواهد شد. هدف من از این پژوهش بیان چه هست و چه خواهد بود و به منظور توصیف عینی و تحلیل شرایط موجود و ترسیم دقیق خصوصیات و صفات یک موقعیت با یک موضوع است به عبارتی دیگر در این اقدام پژوهی سعی دارم تا آنچه هست را بدون هیچگونه دخالت یا استنتاج ذهنی گذارش دهم و نتایج عینی از موقعیت بگیرم.

در این پژوهش از روش نمونه گیری تصادفی استفاده شده است که پس از کنکاش و جستجو درباره تأثیر تماشای تلویزیون بر کیفیت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه اول بعد از بررسی روی ۳۰ دانش آموز ، نتایج حاصله به کل دانش آموزان که تعداد آنها ۱۷۸ نفر است. تعمیم داده شده است.

در اغلب موارد تماس مستقیم با آزمودنیها که اساس جمع آوری اطلاعات از طریق مصاحبه است و گاهی نیز برای دستیابی به حقایق مربوط به گذشته، حال و یا پیش بینی وقایع و شرایط آینده از پرسشنامه استفاده شده است. در مقایسه با مصاحبه پرسشنامه در اغلب شرایط عملی تر و آسانتر است و به محقق امکان می دهد تا نمونه های بزرگتر را مطالعه و بررسی کند از دیگر محاسن آن یکنواخت بودن آموزشی است که برای تکمیل کردن پرسشنامه به آزمودنیها داده می شود همچنین یکسانی تقریبی شرایط آنان در موقع تکمیل کردن پرسشنامه است. در این تحقیق جهت جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه که مشتمل بر سؤالات بازپاسخ و بسته پاسخ می باشد استفاده شد. از طریق این پرسشنامه اطلاعات مورد نظر با توجه به فرضیه های مطرح شده کسب شد.

پیشینه تحقیقات انجام شده

تحقیقات انجام شده در این راستا که در جاهای مختلف انجام شده و در فصلنامه تربیتی در مرکز تحقیقات و برنامه ریزی اداره کل آموزش و پرورش موجود می باشد که عناوین آن به شرح ذیل می باشد

- نظری اجمالی بر نتایج تحقیقات در زمینه تأثیر تلویزیون بر دانش آموزان و نوجوانان

- مطالعه درباره رابطه تلویزیون با دانش آموز در ایران

- کاربرد وسایل ارتباط جمعی (تلویزیون) در امر یادگیری در مدارس متوسطه اول

- مطالعه و مقایسه نگرش دو گروه اجتماعی از دانش آموزان در مورد برنامه های تلویزیون

- آموزش تلویزیونی

- بررسی اثرات برنامه های تدریس علوم تجربی توسط تلویزیون از نظر دانش آموزان دوره متوسطه اول

- رسانه ها و وظایف جدید در تربیت معلم

- رادیو و تلویزیون در کشورهای مختلف جهان

- سنجش علاقه دانش آموزان دختر و پسر به برنامه های تلویزیون

یافته های تحقیق

تلویزیون یکی از مهم ترین ابزار تعلیم و تربیت است و سنین نوجوانی حساس ترین سن تعلیم و تربیت محسوب می شود. به این ترتیب برنامه های تلویزیون چه خوب و چه بد در روح و روان دانش آموز تاثیر می گذارد، والدین نباید دانش آموز را آزاد بگذارند تا همه برنامه های تلویزیون را تماشا کند و همه وقت خود را صرف دیدن برنامه های تلویزیون یا بازی های رایانه ای کند.

آیا شما هم در مورد زمانی که دانش آموزان برای تماشای برنامه های تلویزیون یا بازی های رایانه ای صرف می کنند نگران هستید؟

اگر چه بعضی از برنامه هایی که از تلویزیون پخش می کنند مفید و آموزنده است، اما برخی از برنامه ها برای دانش آموز غیر مفید است و نیازی نیست که دانش آموز آن برنامه ها را ببیند.

آیا می دانید تماشای بیش از حد برنامه های تلویزیون و بازی های رایانه ای چه تاثیراتی روی دانش آموز می گذارد؟

اضافه وزن

دانش آموزانی که بیش از دو ساعت تلویزیون تماشا می کنند یا مشغول بازی با رایانه می شوند، بتدریج دچار اضافه وزن شده و در نتیجه چاق می شوند.

بی‌نظمی در خواب

دانش آموزانی که بیشتر وقت خود را صرف تماشای برنامه‌های تلویزیون یا بازی‌های رایانه‌ای می‌کنند، ترجیح می‌دهند تا دیر وقت بیدار بمانند و برنامه‌های تلویزیون را ببینند یا با رایانه بازی کنند. در نتیجه شب‌ها دیر به رختخواب می‌روند و دیر هم از خواب بیدار می‌شوند.

مشکلات اخلاقی

دانش آموزانی که بیش از دو ساعت تلویزیون تماشا می‌کنند یا سرگرم بازی با رایانه می‌شوند، هم به لحاظ روحی-روانی و هم اخلاقی، بیشتر از دانش آموزانی که بندرت تلویزیون تماشا می‌کنند، دچار مشکلات اخلاقی می‌شوند حتی ممکن است گستاخی کنند و بچه‌های دیگر را مورد آزار و اذیت قرار دهند. زیرا نمایش برخی فیلم‌های تلویزیون یا بازی‌های رایانه‌ای مناسب با سن آنها نیست.

افت تحصیلی

دانش آموزانی که در اتاقشان تلویزیون یا رایانه دارند، تکالیف مدرسه خود را درست و کامل انجام نمی‌دهند، زیرا آنها بیشتر وقت خود را صرف دیدن برنامه‌های تلویزیون یا بازی‌های رایانه‌ای می‌کنند، در نتیجه دچار افت تحصیلی می‌شوند، اما دانش آموزانی که در اتاقشان تلویزیون یا رایانه ندارند، تکالیفشان را بهتر و کامل‌تر انجام می‌دهند.

رفتارهای خشونت‌آمیز

دانش آموزانی که فیلم‌های خشونت‌آمیز و محرک را در تلویزیون یا سینما و... تماشا می‌کنند، ممکن است تحت تاثیر این‌گونه فیلم‌ها قرار بگیرند و رفتارهای خشونت‌آمیزی از خود بروز بدهند. البته در برخی از بازی‌های رایانه‌ای هم اعمال خشونت‌آمیز وجود دارد. در نتیجه دیدن این‌گونه فیلم‌ها و بازی‌ها، روح حساس و لطیف دانش آموز را شدیداً تحریک کرده و دانش آموز نیز باور می‌کند که اعمال خشونت‌آمیز، هم بخشی از زندگی است و هم راهکاری برای حل مشکلات. با وجود این به والدین توصیه می‌کنیم که تحت هیچ عنوانی اجازه ندهند دانش آموز شان فیلم‌ها یا بازی‌های خشونت‌آمیز تماشا کند.

کم شدن بازی های گروهی

دانش آموزانی که بیش از حد برنامه های تلویزیون تماشا می کنند یا به طور پیوسته با رایانه بازی می کنند. ممکن است بندرت به بازی های جمعی یا فعالیت های گروهی روی آورند. چگونه می توانیم مدت زمان تماشای برنامه های تلویزیون یا بازی های رایانه ای را کم کنیم؟

خاموش کردن تلویزیون

یکی از مهم ترین دلایلی که سبب می شود، تا دانش آموز به دیدن برنامه های تلویزیون عادت کند این است که تلویزیون به طور شبانه روز روشن باشد. اگر جدی تلویزیون تماشا نمی کنید بهتر است، آن را خاموش کنید.

دانش آموزانی که در اتاقشان تلویزیون یا رایانه دارند، بیشتر از دانش آموزان دیگر از تلویزیون یا رایانه استفاده می کنند. حتی ممکن است برنامه ها یا بازی هایی را ببینند که مناسب سن شان نیست. پس بهتر است تلویزیون یا رایانه را از اتاق دانش آموزان خارج کنید.

هرگز جلوی تلویزیون غذا نخورید

هیچ گاه به دانش آموزان اجازه ندهید هنگامی که تلویزیون روشن است غذا یا هر خوراکی دیگری را بخورند، زیرا ممکن است متوجه نشود که چقدر غذا خورده و دچار اضافه وزن شود یا ممکن است به دیدن برنامه های تلویزیون عادت کنند. بنابراین جلوی تلویزیون چیزی نخورید.

انجام تکالیف مدرسه

وقتی که بچه ها به مدرسه می روند زمان بیکاری آنها محدود می شود. پس هیچ گاه به بچه ها اجازه ندهید همه وقت خودشان را صرف تماشای تلویزیون یا بازی های رایانه ای بکنند.

بهتر است به آنها بگویید اول تکالیفشان را انجام بدهند بعد برنامه هایی را که مناسب سن شان است را تماشا کنند.

دانش آموزان را تشویق کنید به جای این که به طور پیوسته تلویزیون تماشا کنند، کتاب بخوانند یا ورزش کنند یا با دوستان خود بازی کنند...

ارائه الگوی مناسب

بچه‌ها همیشه از پدر و مادرشان تقلید می‌کنند و آنها را الگوی رفتاری خود قرار می‌دهند. وقتی که والدین بیشتر وقت خود را صرف دیدن برنامه‌های تلویزیون می‌کنند، بچه‌ها هم از آنها تقلید کرده و بیشتر وقتشان را صرف تماشای تلویزیون می‌کنند.

جمع کردن تلویزیون و رایانه برای مدت کوتاهی

اگر دیدن برخی از برنامه‌های تلویزیون سبب اضطراب و نگرانی شما در خانواده شده است و نمی‌خواهید دانش آموز برخی از برنامه‌ها را ببیند (مثل برنامه‌های خشونت‌آمیز) می‌توانید برای مدت کوتاهی تلویزیون یا رایانه را جمع کنید یا می‌توانید یک روز در هفته را برای دانش آموز تان مشخص کنید تا برنامه‌هایی را که متناسب با سن خودش است ببیند. یا می‌توانید برای تلویزیون یا رایانه رمز بگذارید تا دانش آموز نتواند هر برنامه‌ای را که خواست ببیند.

دیدن تلویزیون در حد معمول

تا جایی که امکان دارد به بچه‌ها اجازه ندهید تمام وقت خود را صرف دیدن برنامه‌های تلویزیون بکنند، بلکه یکبار هم برنامه‌ریزی کنید، بچه‌ها را به سینما یا تئاتر ببرید یا یک زمان خاصی را برای دانش آموز مشخص کنید تا برنامه‌هایی که مناسب سن خودش است را ببیند.

والدین بهتر است به جای عصبانی شدن و کانال عوض کردن سعی کنند، از برنامه‌های تلویزیون که در طول هفته پخش می‌شود فهرستی را تهیه کنند، سپس برنامه‌هایی که مناسب با سن دانش آموز است را انتخاب کنند و به دیوار اتاقش بزنند تا دانش آموز بداند چه زمانی می‌تواند تلویزیون ببیند. البته برای این که بدانید دانش آموز چه برنامه‌ای را می‌تواند ببیند، با یک مشاور صحبت کنید.

با بچه‌ها تلویزیون تماشا کنید

خوب است که والدین با بچه‌ها تلویزیون تماشا کنند و سپس دربارهٔ اتفاقاتی که در فیلم افتاده است با دانش آموز صحبت و نظر او را جویا شوند.

برنامه‌های تلویزیون را ضبط کنید و بعد به اتفاق بچه‌ها تماشا کنید از این طریق شما می‌توانید فیلم را عقب جلو کنید یا زمانی که می‌خواهید دربارهٔ موضوع یا صحنه‌ای از فیلم صحبت کنید دکمه متوقف را بزنید و با دانش آموز دربارهٔ آن موضوع یا صحنه صحبت کنید. به طور مثال دربارهٔ ارزش‌های خانواده یا این‌که خشونت کار بدی است و...

- اثرات تماشای تلویزیون بر افت تحصیلی فرزندان

نکته ۱: تماشایی بیش از اندازه‌ی برنامه‌ی تلویزیونی به وسیله‌ی کودکان، حاکی از فشار یا ناکامی یا روابط نامناسب انسانی است.

نکته ۲: تماشای تلویزیون به مدت ۱۰ تا ۱۵ ساعت در هفته (به طور متوسط روزانه کمتر از ۲ ساعت) بر پیشرفت تحصیلی کودکان اثرات مثبت دارد، اما تماشای بیش از حد دارای اثرات منفی است. به طور کلی، نتیجه‌گیریهای حاصل از اثرات تلویزیون بر مهارتهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز به شرح زیر است (بیابانگرد، ۱۳۷۷، مجله تربیت، ص ۳۷):

۱ - تماشای بیش از حد تلویزیون، به ویژه در سالهای اولیه‌ی مدرسه، موجب تضعیف مهارتهای خواندن کودکان می‌شود.

۲ - چنانچه برنامه‌های تلویزیونی تمام اوقات روز کودک را پر کند، ممکن است انگیزه‌ی او را برای کشف مجهولات تضعیف کند و اندیشه و تفکر منفعلانه و غیر خلاق را در او به وجود آورد.

۳ - اثرات تلویزیون بر افراد دارای بهره‌ی هوشی بالا، در مقایسه با افراد دارای بهره‌ی هوشی پایین یا متوسط، منفی‌تر است.

رابطه تماشای تلویزیون و اختلالات یادگیری

نوجوانانی که در روز بیشتر از ۳ تا ۴ ساعت تلویزیون تماشا می‌کنند، در بزرگسالی بیش‌تر در خطر مشکلات یادگیری و تمرکز قرار دارند.

به گزارش خبرگزاری فارس به نقل از ساینس دیلی، کودکان و نوجوانان کشورهای صنعتی به طور متوسط ۲ ساعت یا بیشتر در روز تلویزیون تماشا می‌کنند که ۹۰ درصد آن‌ها برنامه‌های سرگرم‌کننده را نگاه می‌کنند.

محققان تأکید دارند: تماشای برنامه‌های سرگرم کننده ممکن است به این علت که وقت مطالعه یا انجام تکالیف را به خود اختصاص می‌دهد، باعث ایجاد اختلال در یادگیری شود.

بر اساس این گزارش، این برنامه‌ها همچنین نیاز کمی به فعالیت فکری داشته که باعث اختلال در دقت هم شده و منجر به عدم علاقه به مدرسه خواهد شد.

این تحقیقات روی ۶۷۸ خانواده در سه مرحله بین سال‌های ۱۹۸۳ تا ۱۹۹۳ انجام شده بود. نوجوانانی که در آن زمان ۱۴، ۱۶ و ۱۸ سال داشتند بین سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۴ به میانگین سنی ۳۳ سال رسیده بودند. در ۱۴ سالگی، ۳۳ درصد نوجوانان بیش از ۳ تا ۴ ساعت تلویزیون در روز تماشا می‌کردند.

محققان در گزارش خود نوشتند: افزایش زمان تماشای تلویزیون در این مدت به شدت باعث افزایش خطر مشکلاتی مانند شکست مداوم در انجام تکالیف، کسل شدن از مدرسه، عدم موفقیت در اتمام دبیرستان، گرفتن نمرات پایین و عدم رسیدن به سطح تحصیلات دانشگاهی بوده است. بنابراین با تشویق نوجوانان به تماشا نکردن تلویزیون بیش از ۳ ساعت در روز، می‌تواند باعث کاهش قابل توجه این خطرات شد.

تلویزیون می‌تواند نقش آموزشی بالایی داشته باشد زیرا برنامه‌های مخصوص دانش آموزان چگونگی خواندن و شمردن را به آنها می‌آموزد و دانش آموزان را با افکار تخیلی و خلاق آشنا می‌سازد. اما هرچند "برنامه دانش آموز" مدت زمان مناسبی را برای نشستن کودک در پای تلویزیون فراهم می‌ساخت، پیشرفت‌های تکنولوژی از قبیل کانال‌های بیشتر، تلویزیون ماهواره‌ای و بخصوص ویدئو، این امکان را برای دانش آموز فراهم ساخته‌اند که تمام روز به تلویزیون بچسبند.

تلویزیون نه تنها به هیچ وجه برای دانش آموز تحریک بخش نیست بلکه دارای تاثیری فلج کننده و مسحور کننده روی بچه هاست. زیرا ادراک آنها با لمس و ادراک مستقیم دنیای اطراف که برای رشد به آن نیاز دارند قطع می‌شود. هر پدر و مادری می‌داند که تلویزیون بچه‌های پر سروصدا را آرام می‌کند و بچه‌ها اغلب برای اینکه چیزی از بیرون حواس آنها را پرت نکند، خیلی نزدیک به تلویزیون می‌نشینند. وسوسه استفاده از تلویزیون برای سرگرم کردن دانش آموزان هنگامی که پدر و مادر وقت یا انرژی بازی با آنان را ندارند بسیار قوی است. متأسفانه این موضوع میزان ارتباط اجتماعی با والدین را که برای رشد اجتماعی و

زبانی دانش آموز اهمیت فراوان دارد کاهش می دهد. ممکن است زمان قصه خواندن که در آن پدر یا مادر به اتفاق دانش آموز وقایع کتاب را دنبال می کنند و دانش آموز از نیروی تخیل خود استفاده می کند و به تدریج با کلمات مکتوب آشنا می شود، به تدریج جای خود را به تماشا کردن تلویزیون و ویدئو می دهد، که در آن دانش آموز تنهاست و دریافت کننده اطلاعاتی راجع به دنیای خودش می باشد که شاید اگر خودش آنها را کشف کند لذت بخش تر می باشد.

امروزه حتی ممکن است که پدر و مادران اندیشمند نیز خود را با این توجیه که فقط اجازه تماشای برنامه های ویژه دانش آموزان و برنامه های آموزشی را به دانش آموزان خود می دهند بفریبند و با دادن اجازه تماشای تلویزیون به فرزندانشان وقت فراغتی را برای خود فراهم آورند. تلویزیون مانع انجام فعالیت های زیر توسط دانش آموز می شود:

۱. جستجو، غربال کردن و تجزیه و تحلیل اطلاعات و سپس استفاده از آن در موقعیت های روزمره.
۲. تمرین مهارت های حرکتی، خواه ظریف یا غیر ظریف.
۳. تمرین هماهنگی چشم و دست.
۴. استفاده بیش از دو در یک زمان برای درک بهتر محیط پیرامون.
۵. پرسیدن سوال و دریافت پاسخ های مفید آموزشی.
۶. کاوشگری و استفاده از کنجکاوی خود.
۷. استفاده از ابتکار عمل یا انگیزه.
۸. پاسخ به چالش ها.
۹. حل مسائل.
۱۰. تفکر تحلیلی.
۱۱. استفاده از قوه تخیل.
۱۲. تمرین مهارت های ارتباطی.
۱۳. بهبود مهارت های کلامی.

۱۴. خواندن و نوشتن.

۱۵. خلاق یا سازنده بودن.

۱۶. عدم توانایی در تمرکز برای مدت طولانی بدلیل لرزش تصویر تلویزیون.

۱۷. عدم رشد تفکر منطقی و متوالی، زیرا در تلویزیون عملیات بطور مداوم در زمان عقب و جلو می رود یا بطور موازی در زمان صورت می گیرد.

تجزیه و تحلیل داده ها

در تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از شاخصهای آماری توصیفی خلاصه و طبقه بندی شده است و داده های جمع آوری شده را با تهیه و تنظیم جدول توزیع فراوانی و درصد خلاصه گردیده است.

به طور کلی، نتیجه ی حاصل از اثرات تلویزیون بر مهارت مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان به شرح زیر است:

- ۱- تماشای بیش از حد تلویزیون، موجب تضعیف مهارت های خواندن می شود.
- ۲- چنانچه برنامه های تلویزیونی تمام اوقات روز دانش آموز را پر کند، ممکن است انگیزه ی او را برای کشف مجهولات تضعیف کند و اندیشه و تفکر منفعلانه و غیره خلاقیتی را در او به وجود آورد.
- ۳- تماشای تلویزیون به مدت ده تا پانزده ساعت در هفته بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اثرات مثبت دارد، اما تماشای بیش از این حد دارای اثرات منفی است.
- ۴- اثرات تلویزیون بر افراد دارای بهره ی هوش بالا در مقایسه با افراد دارای بهره ی هوش پایین یا متوسط، منفی تر است.
- ۵- افرادی که در سنین پایین و به طور زود رس مهارت خواندن پیدا می کنند، در بزرگسالی کمتر تلویزیون تماشا می کنند.
- ۶- تلویزیون عمدتاً دیده می شود، در حالی که کتاب فهمیده می شود.

۷- بررسی رفتار دانش آموزان در مقابل تلویزیون نشان داده است که معمولاً تماشای بیش از اندازه ی برنامه های تلویزیونی به وسیله ی دانش آموزان ، علامت نا کامی یا روابط نامناسب انسانی است.

۸- در سال های اول مدرسه ، دانش آموزان باهوش تراز تلویزیون بیشتر استفاده می کنند و در نتیجه از مطالب موجود در برنامه ها بهره ی زیادتری می برند ، در حالی که پس از دوازده و سیزده سالگی ، تلویزیون بیشتر مورد استفاده ی دانش آموزان کم هوش تر و حتی کند ذهن قرار می گیرد و دانش آموزان باهوش تر به مطالب چاپی چون کتاب ، روزنامه ، مجله و... روی می آورند.

۹- تلویزیون می تواند برای تشویق افراد جامعه به ویژه دانش آموزان ونوجوانان به مطالعه ی کتاب و کتابخوانی استفاده کرد.

۱۰- تلویزیون وقت آزادی را که می توان با استفاده از آن کتاب خواند ، کاهش داده است .

۱۱- پدران ومادران می توانند با آگاهی از فیلم ها وبرنامه هایی که تلویزیون نمایش می دهد، در صورتی که آثار اولیه ی آن به صورت کتاب موجود باشد ، فرزندانشان خود را تشویق به خواندن اثر کند نمایش تلویزیون را محرک و انگیزه مطالعه سازد.

راه حل های پیشنهادی

۱ - هنگام صرف غذا تلویزیون را خاموش کنید. این کار اعضای خانواده را به تعامل با هم تشویق می کند.

۲ - تلویزیون و کامپیوتر را در اتاق فرزندتان نگذارید.

۳ - از تماشای تلویزیون یا بازی با کامپیوتر به عنوان پاداش استفاده نکنید.

۴ - روزهایی از هفته را برای تماشای تلویزیون و بازی با کامپیوتر ممنوع اعلام کنید.

فعالیت های جایگزین

۱ - یک فعالیت بدنی خانوادگی، مانند پیاده روی، دوچرخه سواری، ورزش یا بازی های پرهیجان، انجام دهید.

۲ - سعی کنید در روز حداقل ۶۰ دقیقه یک فعالیت پرتحرک انجام دهید.

۳ - برای فرزندان کتاب بخوانید یا با هم به موسیقی گوش دهید. همچنین می‌توانید فرزندان تان را به نوشتن داستان، کشیدن نقاشی یا درست کردن یک کار دستی تشویق کنید.

اجرای راه حل های پیشنهادی و نظارت بر آن

بعد از تحقیق و بررسی راه حل ها و راهکار های پیشنهادی روش ها و راه کار هایی برای اولیاء در منزل جمع آوری گردید که می بایست به آنها عمل نمایند. در اولین جلسه اولیاء و مربیان این راهکار ها به آنها بیان گردید و اولیاء نیز تصمیم گرفتند به این راهکار ها عمل نمایند.

مراقب دانش آموزان باشید. رسانه‌های نو ظهور امروزی با تنوع کاربرد و پیچیدگی‌های خاص خود، علی‌رغم فوایدشان، خطراتی را نیز با خود به همراه دارند که مستلزم آگاهی والدین نسبت به این خطرات و مدیریت آن است.

دانش آموزان بیشترین ساعت‌های خود را مشغول تماشای تلویزیون هستند. این جعبه جادویی زیبا و پر از رنگ و هیجان، دنیای جدیدی است که حتی شما را نیز مجذوب کرده، پس خیلی عجیب نخواهد بود اگر بدانید دانش آموز شما تا چه حد می‌تواند به این جعبه جادویی نزدیک شود. با دانستن چند نکته تماشای تلویزیون دانش آموز تان را مدیریت کنید.

•• اگر دانش آموز از مدرسه به خانه آمده و قبل از انجام تکالیفش تا غروب به دیدن تلویزیون مشغول است، سعی کنید او را از این کار باز دارید. مثلاً می‌توانید با برنامه‌ریزی ساعتی و نصب آن بر روی در یخچال یا میز تلویزیون میزان زمان استفاده را به او یادآوری کنید.

• برنامه‌های آموزنده را برای فرزندان پخش کنید و او را به دانستن و پرسیدن تشویق کنید.
• به صورت کاملاً جدی از او بخواهید تکالیفش را تا ساعتی مشخص تمام کند، سپس یک برنامه دلخواه از برنامه‌های دانش آموز را تماشا کند.

تماشای تلویزیون می‌تواند تشویقی برای درست و دقیق انجام دادن تکالیف دانش آموز باشد.

• به آغوش طبیعت بروید؛ این کار فقط و فقط به عهده شماست، بازی و تفریح را جایگزین تلویزیون کنید و بگذارید دانش آموز هیجان‌ات خود را در بازی تخلیه کند.

- برنامه‌ای بچینید و بعد از انجام تکالیف و یک استراحت کوتاه، دانش آموز خود را به پارک و تفریح ببرید.
- اگر امکان بیرون رفتن ندارید از بازی‌های_فکری استفاده کنید. شما می‌توانید رقیب خوبی در بازی‌های فکری برای دانش آموزان تان باشید.
  - تلویزیون را خاموش کنید؛ اگر برنامه‌ای مناسب او نبود، دانش آموز را به کار دیگری مشغول کنید.
  - اگر شما هم از آن دسته کسانی هستید که بیست و چهار ساعته تلویزیون منزل‌شان روشن است بهتر است این عادت را ترک کنید تا این رویه برای فرزندان تان تکرار نشود.
  - برنامه‌ای جایگزین کنید؛ او را به کتاب خواندن تشویق کنید.
- با توجه به روحیاتش برای او کتاب بگیرید و بخواهید برای شما تعریف کند که ماجراهای هیجان انگیز در کتاب از چه قرار است.

ارزیابی بعد از اجرای طرح (نقاط قوت)

بعد از اجرای راه حل های بیان شده توسط اولیاء، متوجه شدم که آنها از وضعیت کنونی دانش آموزان راضی هستند و معلمان نیز از وضعیت تحصیلی دانش آموزان راضی و خوشنود بودند. همچنین مسئولان محترم آموزشگاه از اینکه می دید دانش آموزان زمان کمتری را به تماشای تلویزیون اختصاص می دهند و در بقیه اوقات به درس خواندن مشغول می شوند بسیار راضی و خوشنود بود. وضعیت درسی و تحصیلی دانش آموزان روز به روز بهتر می شد و دبیران از وضعیت پیش آمده خوشحال بودند.

نقاط ضعف:

کنترل کردن دانش آموزان در این شرایط سخت است .

نتیجه گیری

از دیدگاه علمی نمی توان تلویزیون را برای دانش آموزان و نوجوانان به طور کلی یک پدیده اجتماعی خوب یا بد دانست هر گاه قرار باشد تأثیر تلویزیون را بر روی دانش آموزان و نوجوانان (و حتی سایر طبقات اجتماعی) مورد بحث و بررسی قرار گیرد سه عامل جداگانه بطور معین و مشخص باید در نظر گرفته شود. این سه عامل عبارتند از:

- نوع برنامه تلویزیونی
- دانش آموز یا نوجوان مورد نظر (گیرنده پیام)
- موقعیت بخصوصی که دانش آموز یا نوجوان تحت شرایط آن تماشاگر برنامه تلویزیونی بوده است. دانش آموز وجود غیر فعال نیست که تلویزیون به تنهایی بتواند روی او عمل کند او بر عکس عامل فعالی است که از میان برنامه های تلویزیونی آنچه را که مناسب با علائق و احتیاجات اوست انتخاب می کند بنابراین می توان اینطور بیان کرد که :

الف - یک برنامه معین تلویزیونی نمی تواند بر روی تمام دانش آموزان که آن را مشاهده می کنند به یک صورت تأثیر گذارد.

ب - یک دانش آموز معین از تمام برنامه های تلویزیونی که مشاهده می کند به یک صورت و اندازه متأثر نمی شود

حال این مسئله که تلویزیون در یادگیری تحصیلی دانش آموزان چه نقشی می تواند داشته باشد.

۱- اگر دانش آموزان در هنگامی که می خواهند به تکالیف درسی خود برسند اتاقی جدا از محل اجتماع افراد خانواده داشته باشند می توان آنها را وادار ساخت بدون توجه به روشن بودن تلویزیون به کارهای درسی خود پردازند در غیر اینصورت اگر اتاق یا محل کار طفل و نوجوان به اتاق نشیمن نزدیک است و در نتیجه صدای تلویزیون ایجاد مزاحمت می کند مشکل اصلی به جای خود باقی است.

۲- تماشای مداوم تلویزیون تا حدی وقت خواب و ساعت به رختخواب رفتن آنها را تغییر داده و می تواند موجب خستگی های بعدی در کلاس و در نتیجه یادگیری دانش آموزان شود.

۳- دانش آموزان که به دلایل مختلف شوق و رغبت کافی برای پیگیری درس در منزل ندارند و نمی خواهند یا نمی توانند تکالیف خود را با علاقه انجام دهند به دنبال فرصت‌ها و بهانه‌های مناسبی هستند تا خود را مشغول دارند آنها از هر وسیله‌ای که بتوانند برای سرگرمی و گریز از انجام تکالیف استفاده می‌کنند وقتی تلویزیون در اختیار آنها نیست، به بازی‌های مختلف می‌پردازند. البته تلویزیون به دلیل کشش و جذابیت بیشتر، سرگرمی آنها را فراهم می‌نماید و در نتیجه وقتی دانش آموز یا نوجوان آماده درس خواندن نیست و شور و شوق این کار را ندارد زودتر به دام تلویزیون می‌افتد.

۴- دانش آموزان چه دختر و چه پسر دوست ندارند فقط برنامه مخصوص به خود را تماشا کنند و همینطور که بیان شده بود فقط دیدن برنامه خودشان اطلاعات کافی را به آنها نمی‌دهد و یا سؤال برانگیز نیست و می‌خواهند تمام برنامه‌های تلویزیونی به صورت کامل یا نیمه کامل تماشا کنند که این در صورتی می‌تواند مؤثر و مفید باشد که دانش آموزان ساعت به خصوصی را به تماشای تلویزیون بپردازند و برنامه زمانی خاص را برای خود بعد از مدرسه داشته باشند.

۵- دانش آموزان در سنین چهارم و پنجم دبستان (دختر- پسر) تشنه فراگیری مطالب جدید هستند همچنین گنجینه لغات آنها در این سنین به سرعت گسترده می‌شود آنها نه تنها از تلویزیون بلکه از والدین- معلمین و حتی با خواندن کتاب‌های مختلف اطلاعات را به دست می‌آورند اگرچه تلویزیون می‌تواند در کسب اطلاعات کمک مهمی به آنها کرده اما آنها دوست دارند اطلاعاتی را که به دست می‌آورند و یا سؤالی که به ذهنشان می‌رسد بلافاصله به جواب آن برسند پس معلمین- والدین و اشخاصی که دانش آموز سریع‌تر می‌تواند به آن دسترسی داشته باشد منبع بهتری می‌باشد.

۶- وقتی پدر و مادر تلویزیون را به صورت مشکلی در محیط خانواده احساس می‌کنند لازم است مسئولیت اصلی و اساسی را تنها خود بر عهده بگیرند و از چارچوب‌های بی‌ثمر پرهیز کنند، پدران و مادران مسؤل محیط روانی و فیزیکی زیست و گذران فرزندان خود هستند و با اینکه تلویزیون تنها بخش کوچکی از این محیط را به خود اختصاص داده، اما باید تحت کنترل و نظارت آنها باشد آنها نمی‌توانند نسبت به وجود تلویزیون در خانه بی‌اعتنا باشند پس اولاً: باید بچه‌ها را مقید به دیدن آنچه به خود آنها تعلق دارد ساخت و

ثانیاً: اگر می‌توانند برنامه‌های دیگر را نیز مشاهده کنند این کار باید با آگاهی و دقت کامل صورت گیرد و نوع و زمان برنامه معلوم باشد بنابراین پدران و مادرانی که وجود تلویزیون را در محیط خانواده‌ها تابع مقررات و مطابق با مسائل زندگی خود می‌دانند به فرزندان خود قبولانده‌اند که از این وسیله تفریحی باید منطقی، عاقلانه و با توجه به برنامه کلی خانواده استفاده کرد و بهره‌مند شد (در صورت استفاده بجا می‌توان طوری از آن استفاده کرد که نه لطمه‌ای به درس آنها بزند و برعکس بتوانند حداکثر بهره‌ای از آن را ببرند و به عنوان یک راهنما و راهگشا در حل مسائل و سؤالات خود بدانند که این ممکن نمی‌شود مگر با نظارت والدین).

پیشنهادات

الف- پیشنهادات عملی:

- ۱- پدران و مادران در مورد جلوگیری از اثرات نامناسب برنامه‌های تلویزیونی باید سعی کنند از طرق مختلف احساس محبت و اطمینان خاطر را در فرزندان خود به وجود بیاورند و در ضمن به ایشان کمک کنند تا با همسالان خود روابط صمیمانه برقرار سازند.
- ۲- دانش‌آموزان بیشتر به منظور سرگرم شدن و از سنین ده، یازده سالگی به بعد، به خاطر اینکه کنجکاوی‌های خود را در مورد دنیای غریب و ناآشنای بزرگسالان ارضا کنند، تماشای برنامه‌هایی را که در اصل برای آنها نشده دنبال می‌کنند، پس باید به کنجکاوی‌های آنها توجه و در جهت صحیح ارضا شود.
- ۳- برای اینکه بتوان از برنامه‌های تلویزیونی برای فعالیت‌های ابتکاری و فکری استفاده کرد لازم است به عنوان جزئی از یک تشکیلات صحیح و منظم مورد بهره‌برداری قرار گیرند.
- ۴- استفاده از تلویزیون در تمام ساعات شب و روز بی‌تردید افراد را از مطالعه، نوشتن و سایر امور لازم باز می‌دارد. در حالی که انتخاب یکی دو برنامه مناسب در روز به سایر فعالیت‌های ثمربخش زندگی نیز تنوع و تازگی می‌بخشد پس چه بهتر که از همان اوایل کنترل و نظمی در کار باشد و از همان ابتدا مورد توجه قرار

گیرد، در صورتی که پدر و مادر و بچه ها بی جهت تلویزیون را جانشین سایر فعالیت های زندگی خود سازند جبران آن در آینده مشکل و غیر ممکن خواهد بود.

۵- چه خوب است که انجام پروژه و تکالیف منظور گردد، بعد از اینکه تماشاگران خردسال متوجه شدند برنامه ها چیست و با چه هدف هایی از تلویزیون اجرا می شود باید از آنها خواست در طول هفته اسامی و مشخصات کلیه برنامه هایی را که با این خصوصیات از کانال ها پخش می شود بر روی کاغذ بیاورند و در حقیقت لیست جامعی از آنها تهیه کنند و می توان روش نمایش و ایفای نقش را که دارای منافع مهم روانی و تربیتی است به کار گرفت، سعی شود موضوع از میان برنامه های مورد علاقه دانش آموزان انتخاب شده و به پیشنهاد اکثریت شرکت کنندگان باشد.

۶- برنامه های تلویزیونی آنچه را که به دانش آموزان عرضه می کنند، ممکن است با الگوهایی که از پدر و مادر و اطرافیان خود به دست می آورند تفاوت داشته باشد تأثیر تلویزیون بیشتر در موارد و موقعیت هایی می باشد که والدین، دانش آموزان خود را نسبت به محتوای برنامه ها روشن و آگاه نکرده و تماشاگران خردسال دارای تجربیات کمی هستند، باید کوشش کرد به جای استفاده از طریق منع و مجازات، در مورد تماشای تلویزیون از راه های مثبت و ثمربخشی وارد شد و بهره برداری کرد.

۷- تا آنجا که امکان دارد سعی شود دانش آموزان تکالیف خود در حین تماشای تلویزیون انجام ندهند، انجام تکالیف خواندن درس همزمان با تماشای تلویزیون می تواند باعث کندی پیشرفت آنها در درس و نامرتب شدن تکالیف آنها شود.

۸- مسئولین و دست اندرکاران پخش برنامه های تلویزیون می توانند تذکراتی را در جهت استفاده مناسب از تلویزیون به دانش آموزان بدهند.

ب- پیشنهاد به محققان بعدی

۱- دانش آموزان گاه به علت ترس از معلمین ممکن است به جواب ها بهتر از آنچه هست و یا بدتر از آن جواب دهند و برای اینکه این مسئله به وجود نیاید می توان در مقطع متوسطه اول مخصوصاً اگر در کلاس

های پایین تر می خواهیم این تحقیق انجام گیرد دو پرسشنامه تهیه شود، که هم به والدین و هم به دانش آموزان داد تا با مقایسه آنها به جواب صحیح تری دست یافت.

۲- محققین بعدی می توانند این تحقیق را در بین دانش آموزانی که تلویزیون را تماشا می کنند و آنهایی که تلویزیون را تماشا نمی کنند انجام دهند تا فواید و مضرات آن روشن تر شود اگرچه دانش آموزانی که تلویزیون تماشا نمی کنند به ندرت در دسترس قرار می گیرند و همه از این رسانه استفاده می کنند.

فهرست منابع

۱- رشید پور- ابراهیم «تلویزیون و دانش آموزان، دفتر انتشارات رادیو تلویزیون ملی ایران، چاپ دوم، سال ۱۳۵۴».

۲- درخشان - مجید «تلویزیون و دانش آموز، ناشر واحد انتشارات مطبوعات روابط عمومی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، چاپ و نشر سال ۱۳۷۲، جلد دوم».